

Odderundersøgelse – Sæby Vandmølle

Projekt: Sæby Vandmølle
Internt projektnummer: 41011807
Kontrolleret af: Hans Thomsen

Udfærdiget af: Emma Løw og Hans Thomsen
Dato: 03-10-2024
Kontaktperson hos Sweco: Hans Thomsen

Indhold

Odderundersøgelse – Sæby Vandmølle	1
1 Baggrund	3
1.1 Undersøgelsesområde.....	3
2 Metode.....	4
3 Resultater	4
4 Vurdering og konklusion	11
5 Referencer.....	11

1 Baggrund

Det ønskede projekt foregår i Sæby Å på strækningen mellem Frederikshavnsvej og Hans Aabelsvej. Det ønskes at skabe bedre muligheder for fisk og andre akvatiske dyr og organismers mulighed for at passere området, ved at spunse et nyt forløb af Sæby Å centralt i en den opstuede del af åen, der har karakter af møllesø. Spunsningen skal foregå fra Sæby Vandmølle til ca. 200 m opstrøms herfor. På samme strækning lave bassiner fra spunsen og ud til brinken af åen.

Odderen er tilknyttet vådområder og findes både i stillestående og rindende vand samt både i salt- og ferskvand. Uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med vegetation der giver gode skjulmuligheder, er oplagte levesteder Odderen er nataktiv og bruger dagtimerne i deres huler eller skjult under buske og lignende /1, 2/.

Odderen kræver store arealer, da den er territoriehævdende. Hannens territorie kan strække sig over mere end 10-20 kilometer vandløb. Størrelsen på territorierne afhænger dog i høj grad af levestedets kvalitet og i indre farvende og nær kyster kan territorierne være mere flydende. Hanner og hunner færdes kun sammen i parringstiden, men hannens territorie overlapper ofte med en eller flere hunners /3/. På grund af territoriernes størrelse er der sjældent høje tætheder af odder i et område, og ikke-dominerende individer kan presses ud i områder med ringere kvalitet. Forekomst af odder på en lokalitet er således ikke nødvendigvis et bevis for gode levevilkår på stedet.

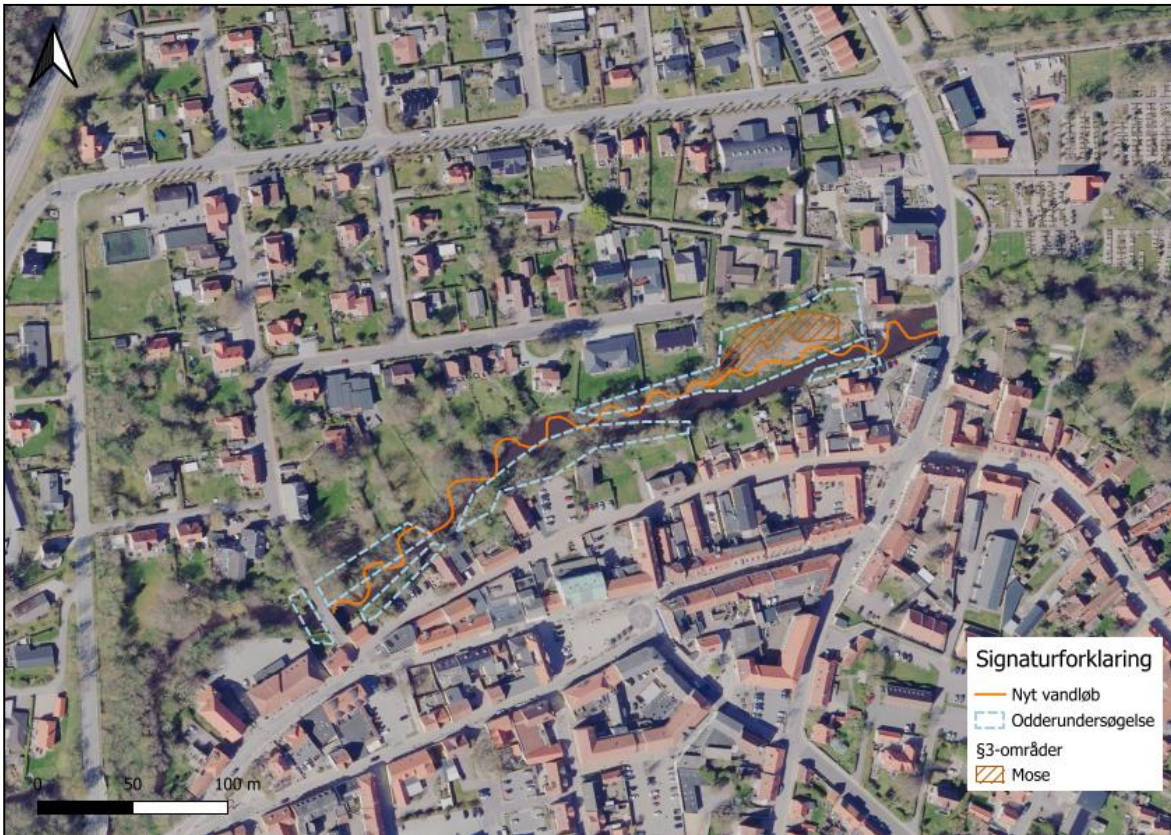
Odderen kan føde unger hele året rundt, men størstedelen fødes hen over sommeren og i det tidlige efterår. Som udgangspunkt yngler odderen kun i områder med lav menneskelig aktivitet og uden forstyrrelse samt med gode muligheder for skjul f.eks. i rørskov, krat eller lignende. Hvis der er optimale skjulmuligheder, er odderen dog mere tolerant overfor mindre menneskelige forstyrrelser, især i forbindelse med fouragering /3/

Odderen er listet som bilag IV-art på EU's habitatdirektiv og derfor strengt beskyttet. Arter på habitatdirektivets bilag IV er beskyttet som individer og artens yngleområder, rasteområder samt betydningsfulde fourageringsområder er også beskyttede. Et projekt skal derfor vurderes i forhold til, om det kan påvirke individer eller sådanne områder væsentligt.

1.1 Undersøgellesområde

Undersøgellesområdet kan ses skitseret på (Figur 1-1). Besigtigelserne er foretaget på begge sider af Sæby Å, imellem de to vej-overskæringer af åen Hans Aabelsvej og ned til Søndergade. Der er fri passage for odder til at krydse under vejbroerne.

Undersøgellesarealerne består mest af haver der går helt ned til åen og mange har mindre båd broer i forlængelse her af. Der er et §3-moseområde langs åen. De mange haver betyder at der er meget menneskelig aktivitet langs å-løbet, både sejaktivitet, hunde og beboere. Nærmeste tidligere fund af odder er gjort opstrøms Sæby Å, hvor åen krydser Sæbygårdvej.

Figur 1-1. Kort som viser undersøgelsesområdet der er blevet gennemgået under besigtigelse d. 29. april 2024. De lys-blå afgrænsninger viser i hvilke områder der er blevet undersøgt for odderspor.

2 Metode

Kortlægningen af odder tager udgangspunkt i den tekniske anvisning for overvågning af arten (TE-A01 v.1.3). Metodikken omfatter besigtigelse af vandløbsstrækninger op og nedstrøms fra udvalgte punkter.

Jævnfør den tekniske anvisning for odder, så skal overvågning ske i marts-april. Vandløbsstrækningen blev således undersøgt d. 29. april 2024. Den tekniske anvisning udpeger perioden oktober til april, til at være den periode hvor odderens samlede markeringsaktivitet er højt, mens vegetationen er lav, hvilket betyder at eventuelle spor er nemmere at finde.

Der har været fokus på at finde ekskrementer, fodspor, huler, glidebaner og veksler langs vandløbet.

Huler er særligt eftersøgt i åbrinken og i tagrørsmosen ved vandmøllen. Der er ikke opstillet kameraer, da der på baggrund af gennemgang af området, ikke er vurderet at være behov for yderligere undersøgelser.

3 Resultater

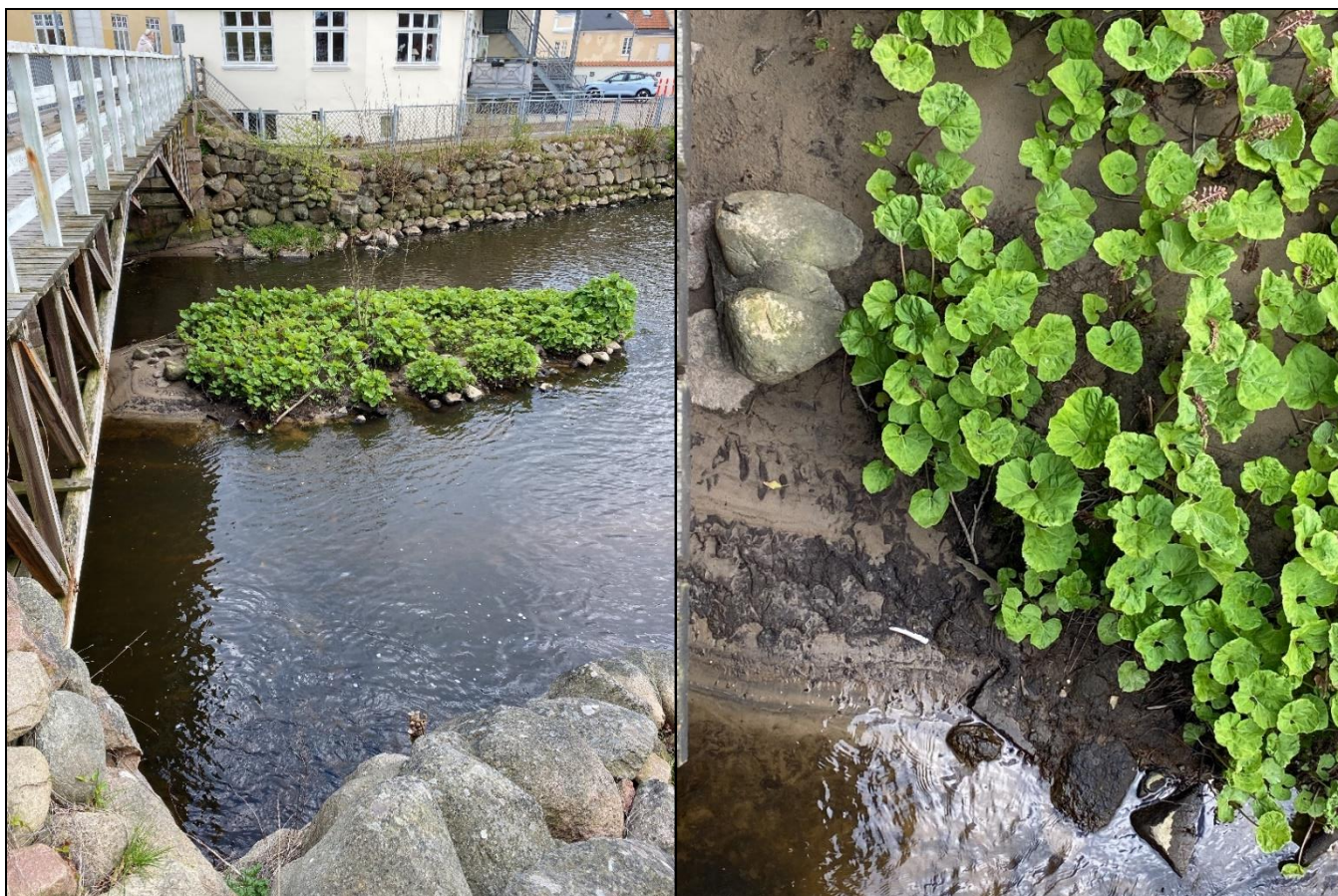
Ved gennemgang af området blev der fundet flere spor, som tyder på aktivitet fra odder bl.a. ekskrementer og fodspor. Figur 3-1 viser en oversigt over, hvor

der er gjort observationer af odder. Nedenfor gennemgås de forskellige observationer.

Figur 3-1. Oversigtskort som viser, hvor der er foretaget observationer langs Sæby Å.

Sæ10: Her blev der registeret odder-ekskremer ved lille sand-ø ude i midten af å-løbet (Figur 3-2).

Figur 3-2. Foto taget ved besigtigelsen. Odderekskremer kan ses på stenen helt til venstre.

Sæ2o: Det var tydeligt at odder brugte træbroen fra moseområdet og hen til slusen og på den måde bevægede sig videre ned til åen. Der blev registreret gamle markeringer i form af odderekstremiter (Figur 3-3).

Figur 3-3. Billede af overgangen ved slusen og odderekstremiter fundet på gangbro.

Sæ30: Inde i det beskyttede moseområde blev der observeret veksler, der kan stamme fra odder samt fodspor fra odder (Figur 3-4). Der blev ikke fundet tegn på huler. Området er vurderet til ikke at være egnet til yngleområde da der ikke var tegn på huler og et aktivitetsniveau, der ville indikere at der var en hule i nærheden.

Figur 3-4. Foto som viser muligt odderfodspor i moseområdet.

Sæ4o: Observationer af fodspor blev gjort under broen, hvor Hans Aabels vej krydser Søby Å. Man kan se hvordan odderen har skrabet i mudderet muligvis som en markering eller leg (Figur 3-5).

Figur 3-5. Foto af fodspor og skrabespor fra odder.

Sæ7o: Observation af fodspor som højest sandsynligt stammer fra odder i kanten af brinken (Figur 3-6).

Figur 3-6. Foto af fodaftryk fra odder.

Åbrinkerne i området er undersøgt med henblik på at finde eventuelle huler i området. Huler kan findes i forbindelse med træer i vandkanten, hvor rodkagen kan danne hulninger egnede for odder. Der vil normalt være særligt mange spor i et område nær huler. Der blev ikke observeret tegn på huler i åbrinken i det undersøgte område. Der blev ligeledes ikke fundet tegn på huler i den beskyttede mose.

4 Vurdering og konklusion

Ud fra feltobservationerne, er det tydeligt at odder færdes langs Sæby Å. Det vurderes at arten bruger området til fouragering og som ledelinje mellem mere uforstyrrede naturområder mod vest og Sæby havn og kystområderne mod øst. Dette stemmer overens med eksisterende viden om at odderen anvender vandløbssystemet. Lokale observationer af odder, nogle gange flere sammen – kan kunne tyde på, at der er ynglende odder længere oppe i Sæby å-systemet.

Der er ikke observationer, som understøtter at projektområdet skulle være et vigtigt yngle- eller rasteområde for odder. Projektområdet ligger samtidig i en by med relativt høj menneskelige aktivitet, hvilket betyder at området ikke vurderes at være attraktivt som yngle-rasteområde for odder.

Området vurderes derfor primært at blive anvendt som fourageringsområde og til spredning for odder.

Artens mest aktive periode, hvor den vurderes at anvende området langs åen, er fra solnedgang til solopgang. Anlægsarbejdet foregår om dagen, så det forventes ikke, at støj og øvrig anlægsaktivitet, vil udgøre en væsentlig påvirkning på odder, da muligheden for fouragering og spredning langs åen ikke indskrænkes væsentligt af projektet.

Man skal derfor være opmærksom på, at odder skal kunne anvende projektområdet til spredning gennem hele anlægsfasen, hvorfor der til enhver tid skal være gode passageforhold gennem området. Dette kan opnås ved at arbejderne sker i etaper, hvor den ene side af vandløbet til enhver tid friholdes for arbejder.

Når projektet er gennemført, så vil der være omkring 200 meter, hvor odderen ikke kan gå på land direkte fra vandløbet. Da odderen kan anvende arealerne langs det spunsede vandløb til spredning, og da arten stadig kan spredes i det spunsede vandløb da 200 meter ikke er en langt at svømme for odderen, vurderes den spunsede del af vandløbet ikke at påvirke artens muligheder for spredning. Området vurderes ikke at fungere som yngle-rasteområde, og det spunsede vandløb vil give forbedrede forhold for fisk i Sæby Å, hvormed fødegrundlaget for odder vil forbedres. Odder kan således stadig anvende området som spredningsvej til og fra yngle- rasteområder længere opstrøms Sæby Å systemet og til fouragering.

Projektets påvirkningen på arten vurderes grundet ovenstående at være ubetydelig.

Områdets økologiske funktionalitet for odder vurderes at kunne opretholdes ved gennemførelse af projektet.

5 Referencer

- /1/ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635.

- /2/ Morten Elmeros, Esben Terp Fjederholt, Julie Dahl Møller, Hans J. Baagøe, Jesper Bladt og Christian Kjær (2024). Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV – Del 2.
- /3/ Odder (mst.dk)